

**STANDARD KONTRAKTSVILKÅR**

**FOR**

**KJØP AV**

**VARER OG TJENESTER**

## INNHold

|          |                                                                     |           |
|----------|---------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1</b> | <b>Generelle bestemmelser og definisjoner</b>                       | <b>4</b>  |
| 1.1      | Kontrakten                                                          | 4         |
| 1.2      | Tolkingsrekkefølge                                                  | 4         |
| 1.3      | kontraktssummer                                                     | 4         |
| 1.4      | dager                                                               | 4         |
| <b>2</b> | <b>Partenes samarbeidsplikt</b>                                     | <b>4</b>  |
| <b>3</b> | <b>Organisatoriske bestemmelser</b>                                 | <b>4</b>  |
| 3.1      | Partsrepresentanter og fullmaktsforhold                             | 4         |
| 3.2      | Varsling                                                            | 5         |
| <b>4</b> | <b>Leverandørens plikter</b>                                        | <b>5</b>  |
| 4.1      | Generelt                                                            | 5         |
| 4.2      | Offentligrettslige krav til leverandøren                            | 5         |
| 4.3      | Leverandørens personell                                             | 5         |
| 4.3.1    | Nøkkelpersonell                                                     | 5         |
| 4.3.2    | Arbeidsgiveransvar, arbeidstillatelse og arbeidstid                 | 5         |
| 4.3.3    | Ansattes lønns- og arbeidsvilkår                                    | 5         |
| 4.3.4    | Lærlinger                                                           | 6         |
| 4.3.5    | Faglærte håndverkere                                                | 6         |
| 4.3.6    | Internkontroll. Språk. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)       | 7         |
| 4.3.7    | Krav om bruk av fast ansatte og innleid personell                   | 8         |
| 4.3.8    | Taushetsplikt                                                       | 8         |
| 4.3.9    | Krav om obligatorisk tjenstepensjon                                 | 8         |
| 4.4      | Underleverandører og andre medhjelpere                              | 9         |
| 4.4.1    | Leverandørens rett til å benytte underleverandører                  | 9         |
| 4.4.2    | Identifikasjon                                                      | 9         |
| 4.4.3    | Begrensning i antall ledd i leverandørkjeden                        | 9         |
| 4.4.4    | Rapportering av utenlandske arbeidstakere                           | 9         |
| 4.5      | Leverandørens etiske opptreden og grunnleggende menneskerettigheter | 9         |
| 4.6      | Skatte- og avgiftsforpliktelser                                     | 10        |
| 4.7      | Brudd på konkurranselovgivningen                                    | 10        |
| 4.8      | Kundens rett til dokumentasjon, innsyn og kontroll                  | 11        |
| 4.9      | Forsikring                                                          | 11        |
| 4.9.1    | Ansvarsforsikring                                                   | 11        |
| 4.9.2    | Yrkesskadeforsikring                                                | 11        |
| 4.10     | Krav om betaling med elektronisk betalingsmiddel                    | 11        |
| <b>5</b> | <b>Leveransens egenskaper, mangler m.m.</b>                         | <b>12</b> |
| 5.1      | Generelt                                                            | 12        |
| 5.2      | Leveransens egenskaper                                              | 12        |
| 5.3      | Opplysninger om egenskaper og bruk                                  | 12        |
| 5.4      | Tid og sted for levering                                            | 13        |
| 5.4.1    | Overordnet                                                          | 13        |
| 5.4.2    | Montasje og funksjonsprøver                                         | 13        |
| 5.4.3    | Leveringsbetingelser ved varekjøp                                   | 13        |
| 5.5      | Kundens onde tro, forundersøkelse m.m.                              | 13        |
| 5.6      | Tidspunkt for mangel                                                | 13        |
| <b>6</b> | <b>Kundens krav ved kontraktsbrudd fra Leverandørens side</b>       | <b>13</b> |
| 6.1      | Forsinkelse og sanksjoner ved forsinkelse                           | 14        |
| 6.1.1    | Overordnet                                                          | 14        |
| 6.1.2    | Rett til oppfyllelse                                                | 14        |

|           |                                                                |           |
|-----------|----------------------------------------------------------------|-----------|
| 6.1.3     | Forespørsel .....                                              | 14        |
| 6.1.4     | Dagmulk.....                                                   | 14        |
| 6.1.5     | Heving .....                                                   | 15        |
| 6.1.5.1   | Overordnet .....                                               | 15        |
| 6.1.5.2   | Tilvirkningskjøp.....                                          | 15        |
| 6.1.5.3   | Frist for å heve .....                                         | 15        |
| 6.1.6     | Erstatning .....                                               | 15        |
| 6.2       | Opplysningsplikt om hindring .....                             | 15        |
| 6.3       | Kundens undersøkelse etter levering .....                      | 16        |
| 6.4       | Mangler og sanksjoner ved mangler og øvrig mislighold .....    | 16        |
| 6.4.1     | Overordnet.....                                                | 16        |
| 6.4.2     | Reklamasjon .....                                              | 16        |
| 6.4.3     | Krav på retting og omlevering (avhjelp) .....                  | 16        |
| 6.4.3.1   | Overordnet .....                                               | 16        |
| 6.4.3.2   | Melding om krav på retting eller omlevering (avhjelp).....     | 16        |
| 6.4.3.3   | Leverandørens rett til retting eller omlevering (avhjelp)..... | 16        |
| 6.4.4     | Prisavslag eller heving etter manglende avhjelp .....          | 17        |
| 6.4.4.1   | Overordnet .....                                               | 17        |
| 6.4.4.2   | Prisavslag .....                                               | 17        |
| 6.4.5     | Heving .....                                                   | 17        |
| 6.4.6     | Erstatning .....                                               | 17        |
| 6.4.7     | Fremtidige konsekvenser ved kontraktsbrudd.....                | 18        |
| <b>7</b>  | <b>Kundens plikter .....</b>                                   | <b>18</b> |
| 7.1       | Kundens medvirkning til oppfyllelse av Kontrakten.....         | 18        |
| 7.2       | Leverandørens krav ved kontraktsbrudd fra Kundens side .....   | 18        |
| <b>8</b>  | <b>Vederlag og betaling.....</b>                               | <b>18</b> |
| 8.1       | Vederlag.....                                                  | 18        |
| 8.2       | Regulering av vederlag .....                                   | 18        |
| 8.3       | Utgifter og reiser.....                                        | 18        |
| 8.4       | Fakturering og E-faktura .....                                 | 19        |
| 8.5       | Betaling etter medgått tid (regningsarbeid) .....              | 19        |
| 8.6       | Betalingsfrist.....                                            | 19        |
| 8.7       | Tilbakeholdsrett.....                                          | 20        |
| 8.8       | Betalingsmislighold .....                                      | 20        |
| <b>9</b>  | <b>Force majeure.....</b>                                      | <b>20</b> |
| <b>10</b> | <b>Supplerende regulering ved varekjøp .....</b>               | <b>20</b> |
| <b>11</b> | <b>Endringer .....</b>                                         | <b>20</b> |
| <b>12</b> | <b>Oppsigelse ved løpende tjenesteleveranse .....</b>          | <b>21</b> |
| <b>13</b> | <b>Bistand ved opphør av kontrakten .....</b>                  | <b>21</b> |
| <b>14</b> | <b>Opphavs- og eiendomsrett .....</b>                          | <b>21</b> |
| <b>15</b> | <b>Personvern og databehandleravtaler .....</b>                | <b>21</b> |
| <b>16</b> | <b>Overdragelse av Kontrakten .....</b>                        | <b>21</b> |
| <b>17</b> | <b>Tvister.....</b>                                            | <b>22</b> |

## **1 GENERELLE BESTEMMELSER OG DEFINISJONER**

### **1.1 KONTRAKTEN**

Kontrakten består av følgende dokumenter:

1. Eventuelle endringsavtaler inngått etter opprinnelig kontraktsinngåelse
2. Kundens konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel med vedlegg
3. Standardvilkårene (dette dokument)
4. Leverandørens tilbud

### **1.2 TOLKINGSREKKEFØLGE**

Ved intern motstrid gjelder dokumentene i ovennevnte rekkefølge, hvorav pkt. 1 har høyest tolkningsrang, osv.

Avvik og forbehold i Leverandørens tilbud (4) går likevel foran konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel (2) og Standardvilkårene (3), men kun i den grad de er klart og utvetydig angitt i tilbudet, samt beskrevet i tilbudet på den måte som var krevet i konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel.

### **1.3 KONTRAKTSSUMMER**

Med total kontraktssum forstås summen av beløp i hovedbestilling og alle eventuelle tilleggsbestillinger og opsjoner under samme avtale, eksklusive merverdiavgift. Dersom avtalen er en rammeavtale, er kontraktssum summen av beløp i bestillingen (avropet) og alle eventuelle tilleggsbestillinger og opsjoner til avropet, eksklusive merverdiavgift.

### **1.4 DAGER**

Med «dager» menes alle dager (inkludert lørdager) unntatt helligdager og offentlige høytidsdager.

## **2 PARTENES SAMARBEIDSPLIKT**

Partene skal forholde seg lojalt til Kontrakten, dens formål og hverandre, også i forhold som ikke er eksplisitt regulert i Kontrakten.

Partene skal uten ugrunnet opphold underrette hverandre om forhold som de bør forstå vil få betydning for Leveransen.

## **3 ORGANISATORISKE BESTEMMELSER**

### **3.1 PARTSREPRESENTANTER OG FULLMAKTSFORHOLD**

Hver av partene skal utpeke en person (representant) som representerer dem i dette kontraktsforholdet. Utskiftning av representanten skal varsles skriftlig.

Partenes representanter har fullmakt til å opptre på partenes vegne i alle spørsmål som angår Kontrakten og som er nødvendige for å gjennomføre Leveransen uten unødvendige opphold. Leverandøren, eller den som opptre på dennes vegne, plikter å sette seg inn i de relevante delegasjons- og fullmaktsbestemmelser som gjelder for Kundens representant.

Partene kan ikke forplikte hverandre overfor tredjemann uten særskilt fullmakt.

### **3.2 VARSLING**

Varsel, krav og andre meldinger som skal gis etter Kontrakten, skal sendes til partenes representanter etter punkt 3.1, eller til avtalte adresser for varslings dersom slikt er avtalt. Varsel skal gis skriftlig med mindre annet er skriftlig avtalt. Varsel som er innført i referat eller protokoll fra møte mellom partene, regnes som skriftlig varsel. Varsel fra Leverandøren som er gitt i strid med dette, regnes ikke som mottatt.

## **4 LEVERANDØRENS PLIKTER**

### **4.1 GENERELT**

Leverandør skal gjennomføre Leveransen med den grad av faglig dyktighet som kan forventes av anerkjente leverandører innenfor tilsvarende eller liknende bransje. Leveransen skal være i overensstemmelse med kravene i Kontrakten, og skal oppfylle alle krav til art, mengde, kvalitet, egenskaper og innpakning som følger av Kontrakten og hva som er vanlig god bransjestandard. Leveransen skal være egnet for det tiltenkte formål og være fri for rettslige mangler av alle slag.

### **4.2 OFFENTLIGRETSLIGE KRAV TIL LEVERANDØREN**

Leverandør skal innhente og opprettholde alle nødvendige tillatelser, sertifikater mv. i forbindelse med utførelsen av Leveransen, herunder for alt personell. Leverandøren skal på Kundens anmodning legge frem dokumentasjon på at nødvendige tillatelser foreligger.

### **4.3 LEVERANDØRENS PERSONELL**

#### **4.3.1 NØKKELPERSONELL**

Dersom Kontrakten utpeker nøkkelpersonell eller konkrete identifiserte personer hos Leverandør, skal kun disse benyttes i Leveransen.

Eventuell nødvendig supplering eller utskifting av slikt personell skal ha tilsvarende kompetanse og erfaring, og skal på forhånd godkjennes av Kunden. Godkjennelse kan ikke nektes uten saklig grunn. Opplæring og innfasing av nytt personell skal fullt ut bekostes av Leverandør.

#### **4.3.2 ARBEIDSGIVERANSVAR, ARBEIDSTILLATELSER OG ARBEIDSTID**

Kunden skal ikke anses som arbeidsgiver for Leverandørs personell, herunder personell fra Leverandørens eventuelle underleverandører, selv om slikt personell utfører Leveransen eller deler av denne i samarbeid med, hos Kunden eller under Kundens instruksjoner og oppsyn.

Leverandøren skal påse at alt personell som utfører arbeid i kraft av Kontrakten innehar gyldige arbeidstillatelser.

Leverandøren skal for egen regning sørge for øyeblikkelig utskifting av personell som ikke oppfyller alle krav i kontrakten, opptre på en klanderverdig måte eller som av Kunden anses uegnet til å utføre tjenester omfattet av Leveransen.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

#### **4.3.3 ANSATTES LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR**

Dersom Kontrakten omfattes av forskrift 8. februar 2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter, gjelder følgende:

På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal Leverandøren sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos eventuelle underleverandører ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av gjeldende forskrifter. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal Leverandøren på samme måte sørge for at egne og eventuelle underleverandørers ansatte ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Dette gjelder bare for ansatte som direkte medvirker til oppfyllelse av Leverandørens forpliktelser under Kontrakten. Dersom Kunden i tilbudsforespørselen, eller Leverandøren i sitt tilbud, ikke har angitt hvilken spesifikk landsomfattende tariffavtale som skal legges til grunn, skal dette avgjøres av Kunden alene.

Lønn, oppgjør og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører, innleide og selvstendige oppdragstakere som direkte medvirker til utførelsen av kontrakten skal utbetales til den enkeltes konto i bank, eller annet foretak med rett til å drive betalingsformidling.

Ved manglende oppfyllelse av bestemmelsene i dette punkt påløper det konvensjonalbot for hver dag frem til forholdet er dokumentert brakt i orden av Leverandøren. Bestemmelsene om dagmulkt nedenfor gjelder tilsvarende så langt de passer, herunder om dagmulkts størrelse, men slik at konvensjonalboten skal utgjøre minst 2 – to – ganger Leverandørens besparelse, samt at konvensjonalbotens størrelse ikke kommer til fradrag i eventuell erstatning.

Kunden kan velge å heve Kontrakten dersom bruddet på disse bestemmelser er grovt.

Leverandøren skal innta tilsvarende bestemmelser i eventuelle kontrakter med underleverandører.

#### **4.3.4 LÆRLINGER**

Dersom Kontrakten omfattes av forskrift 17. desember 2016 nr. 1708 om plikt til bruk av lærlinger i offentlige kontrakter, gjelder følgende med mindre annet fremgår eller er avtalt:

Leverandøren er forpliktet til å være tilknyttet en lærlingordning, og minimum 10 % av arbeidete timer innenfor fagområder med behov for læreplaner utføres av lærlinger, med mindre annet er avtalt. Dette gjelder uavhengig av reguleringen i punkt 4.3.1.

På Kundens forespørsel skal Leverandøren dokumentere tilknytning lærlingordningen, samt hvilke lærlinger som deltar i arbeidet og på hvilken måte og omfang dette skjer, herunder at andelen lærlingetimer i forrige ledd er oppfylt.

Ved brudd på plikten til bruk av lærlinger påløper det en konvensjonalbot per lærlingetime som skulle vært arbeidet. Konvensjonalboten er på 100 kroner pr time. Konvensjonalbotens størrelse kommer ikke til fradrag i eventuell erstatning.

#### **4.3.5 FAGLÆRTE HÅNDVERKERE**

I den grad Leveransen omfatter arbeider innenfor bygg- og anleggsfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget), skal minimum 50 % av arbeidete timer innenfor disse fagene samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag som inngår i Leveransen. Inntil 10 % av kravet kan oppfylles ved at arbeidete timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt, for

første gang, etter kravene i Praksiskandidatordningen, eller etter tilsvarende ordning i et annet EU/EØS-land.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen, på forespørsel, redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt. Ved kontraktsavslutning skal det på Kunden forlangende fremlegges oversikt over antall fagarbeidertimer, timelister og sluttrapport som dokumenterer at leverandøren har oppfylt kontraktskravet.

Ved brudd på plikten til bruk av faglærte håndverkere påløper det en konvensjonalbot per time som skulle vært arbeidet av faglærte. Det påligger en omvendt bevisbyrde for å dokumentere forholdet, slik at dersom Leverandøren ikke kan sannsynliggjøre kontraktsetterlevelse, anses det som kontraktsbrudd. Konvensjonalboten er på 100 kroner pr time. Konvensjonalbotens størrelse kommer ikke til fradrag i eventuell erstatning.

#### **4.3.6 INTERNKONTROLL. SPRÅK. SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA)**

Dersom arbeidene aktualiserer at Kunden er byggherre etter gjeldende byggherreforskrift, påligger det Leverandøren av eget tiltak å påpeke dette for Kunden, og bistå Kunden i utarbeidelsen av en første overordnet plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan) iht. Byggherreforskriften § 7, samt bistå med å tilpasse planen til det enkelte, konkrete oppdrag. Leverandørene er forpliktet til å etterleve planen og implementere tilstrekkelige tiltak i egne HMS- rutiner.

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølovgivning med tilhørende forskrifter, og i den grad det foreligger: Kundens SHA-plan og Kundens eller koordinators anvisninger. Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. I den grad det foreligger skal relevante deler av Kundens SHA-plan innarbeides i, og følges opp gjennom, Leverandørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt skal alle Leverandørens nøkkelpersoner i Leveransen forstå og kunne gjøre seg godt forstått på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidere han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.

I den grad det foreligger, eller er påkrevet, skal alle på arbeidsplassen forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA (Sikker jobbanalyse), sikkerhetsdatablader og varselskilter på arbeidsplassen, samt bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr mv. som vedkommende benytter i arbeidet. Materialet skal foreligge på et språk vedkommende arbeider forstår godt, såfremt arbeideren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Ved brudd på ovennevnte plikter har Kunden rett til å stanse arbeidene for Leverandørens regning og risiko i den utstrekning Kunden anser det nødvendig. Leverandørens forsinkelse som følge av stansing gir Kunden rett på eventuell dagmulkt etter kontraktens bestemmelser om forsinket levering.

#### **4.3.7 KRAV OM BRUK AV FAST ANSATTE OG INNLEID PERSONELL**

Med mindre annet er avtalt skal utførelsen av kontraktsarbeidet i all hovedsak utføres av fast ansatte i minst 80 % stilling, uavhengig av om arbeidere er ansatt hos Leverandøren eller eventuelle underleverandører, inkludert bemanningsforetak. Dette gjelder ikke dersom Leverandøren kan dokumentere nødvendig behov, for eksempel der midlertidig ansatte erstatter fast ansatte som er i svangerskapspermisjon, er syke e.l.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen, på forespørsel, redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt. Ved kontraktsavslutning skal det på Kundens forlangende fremlegges oversikt over antall fast ansatte og innleide som utførte kontraktsarbeidet, timelister og sluttrapport som dokumenterer at Leverandøren har oppfylt kontraktskravet.

Leverandøren skal sørge for at innleid personell fra bemanningsselskaper som benyttes til å oppfylle kontrakten med Kunden, har arbeidskontrakter som sikrer disse lønn minst på nivå med bransjemessig tariffavtale, også mellom oppdrag.

#### **4.3.8 TAUSHETSPLIKT**

Informasjon som partene blir kjent med i forbindelse med avtalen og gjennomføringen av avtalen skal behandles konfidensielt, og ikke gjøres tilgjengelig for utenforstående uten samtykke fra den annen part. Taushetsplikt etter denne bestemmelsen er ikke mer omfattende enn det som følger av forvaltningsloven. Taushetsplikten er ikke til hinder for at partene kan utnytte erfaring og kompetanse som opparbeides i forbindelse med gjennomføringen av avtalen, eller når opplysningene brukes når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, for eksempel når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder.

Partene skal ta nødvendige forholdsregler for å sikre at uvedkommende ikke får innsyn i eller kan bli kjent med taushetsbelagt informasjon.

Taushetsplikten gjelder partenes ansatte, underleverandører og tredjeparter som handler på partenes vegne i forbindelse med gjennomføring av avtalen. Partene kan bare overføre taushetsbelagt informasjon til slike underleverandører og tredjeparter i den utstrekning dette er nødvendig for gjennomføring av avtalen, forutsatt at disse pålegges plikt om konfidensialitet tilsvarende dette punkt.

Taushetsplikten gjelder også etter at avtalen er opphørt. Ansatte eller andre som fratrer sin tjeneste hos en av partene, skal pålegges taushetsplikt også etter fratredelsen om forhold som nevnt ovenfor.

#### **4.3.9 KRAV OM OBLIGATORISK TJENESTEPENSJON**

I den grad Leverandøren, og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til oppfyllelse av Leveransen, er omfattet av Lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP-loven) av 21.12.2005 nr. 124 skal disse ha en tjenstepensjonsordning som minst oppfyller lovens krav.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

## **4.4 UNDERLEVERANDØRER OG ANDRE MEDHJELPERE**

### **4.4.1 LEVERANDØRENS RETT TIL Å BENYTTE UNDERLEVERANDØRER**

På anmodning fra Kunden, plikter Leverandøren å opplyse om hvilke underleverandører han eventuelt vil benytte til oppfyllelse av Kontrakten. Kunden har rett til å underkjenne valg av underleverandør dersom saklig grunn foreligger.

### **4.4.2 IDENTIFIKASJON**

Leverandøren svarer for sine ansatte og andre medhjelpere som han benytter for å oppfylle sine forpliktelser etter Kontrakten.

### **4.4.3 BEGRENSNING I ANTALL LEDD I LEVERANDØRKJEDEN**

Dersom Kontrakten omfattes av bestemmelsene om begrensning av antallet ledd i leverandørkjeden i forskrift om offentlige anskaffelser eller tilsvarende, kan leverandørene ha maksimalt to ledd i leverandørkjeden under seg ved utførelse av de aktuelle arbeidene. Dette gjelder med mindre annet er avtalt.

Leverandøren kan anmode om at Kunden likevel gjør unntak fra dette og godtar flere ledd, dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å få gjennomført kontrakten. Slikt samtykke fra Kunden skal foreligge skriftlig for å være gyldig.

### **4.4.4 RAPPORTERING AV UTENLANDSKE ARBEIDSTAKERE**

Oppdrag gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidere på slikt oppdrag, skal rapporteres til Skatteetaten via Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret i henhold til lov om skatteforvaltning § 7-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt Kunden som følge av at Leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, er Leverandørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

## **4.5 LEVERANDØRENS ETISKE OPPTREDEN OG GRUNNLEGGENDE MENNESKERETTIGHETER**

Det er for Kunden av største betydning ikke å være i kontraktsforhold med leverandører som gjør seg skyldig i brudd på lovgivning, samt allmenne etiske-, sosiale- og miljømessige standarder. Leverandøren plikter generelt å opptre så dette ikke brytes.

Dersom Leverandøren gjør seg skyldig i straffbare forhold som angår den yrkesmessige vandel, eller har gjort seg skyldig i alvorlige forsømmelser mot faglige, miljømessige og etiske krav i vedkommende bransje, utgjør dette vesentlig kontraktsbrudd.

Leverandøren skal etterleve internasjonalt anerkjente menneskerettigheter og skal unngå å medvirke til brudd på menneskerettighetene. Leverandøren skal respektere personlig integritet, personvern og andre individuelle rettigheter. Arbeid som relaterer seg til oppfyllelsen av kontrakten skal skje under forhold som er forenlige med kravene angitt nedenfor.

Leverandøren er forpliktet til å respektere, videreføre og bidra til etterlevelse av kravene hos alle sine kontraktsmedhjelpere. Leverandøren plikter aktivt å sikre at alle avtaler som inngås i forbindelse med kontrakten inneholder tilsvarende bestemmelser om menneskerettigheter og arbeiderrettigheter. Herunder, men ikke begrenset til, skal Leverandøren ikke bryte eller medvirke til noen form for brudd på de internasjonale konvensjoner som er listet opp i vedlegg 5 til forskrift om offentlige anskaffelser.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

#### **4.6 SKATTE- OG AVGIFTSFORPLIKTELSE**

Leverandøren og eventuelle underleverandører skal til enhver tid oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter. Kunden kan til enhver tid foreta kontroll av Leverandørens og eventuelle underleverandørers oppfyllelse av forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

Dersom Leverandøren i ikke uvesentlig grad misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter kan Kunden, etter at Leverandøren er gitt en frist til å rette, heve kontrakten. Dersom Leverandøren vesentlig misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter kan Kunden heve kontrakten uten at Leverandøren er gitt en frist til å rette. Retten til å heve gjelder ikke dersom kravet formelt er bestridt overfor kompetent myndighet og Leverandøren kan sannsynliggjøre overfor Kunden at kravet ikke er berettiget.

Dersom Leverandørens underleverandør i ikke uvesentlig grad misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter, kan Kunden, etter at underleverandør er gitt en frist til å rette, kreve at Leverandøren snarest mulig skifter ut sin underleverandør for Leverandørens regning og risiko. Retten til å kreve utskifting gjelder ikke dersom kravet er formelt bestridt overfor kompetent myndighet, og Leverandøren kan sannsynliggjøre overfor Kunden at kravet mot underleverandør ikke er berettiget. Dersom Leverandøren ikke skifter ut underleverandøren som den er forpliktet til å skifte ut, kan Kunden heve avtalen.

Kunden skal på forlangende få fullmakt fra Leverandør og underleverandør(er) til et ubegrenset antall ganger å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i standard mal for fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold m.m. De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten skal gjelde fra signering av fullmakten og frem til seks måneder etter at kontraktsforholdet er avsluttet.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

#### **4.7 BRUDD PÅ KONKURRANSELOVGIVNINGEN**

Dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for at Leverandøren har brutt konkurranseloven §§ 10 eller 11 eller tilsvarende bestemmelser, kan Kunden heve kontrakten dersom dette er forholdsmessig.

Dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for at Leverandørens underleverandør har brutt konkurranselovens §§ 10 eller 11 eller tilsvarende bestemmelser, kan Kunden kreve at Leverandøren snarest mulig skifter ut sin underleverandør, for Leverandørens regning og risiko. Retten til å kreve utskifting gjelder ikke dersom kravet er formelt bestridt overfor kompetent myndighet og Leverandøren kan sannsynliggjøre overfor Kunden at kravet mot

underleverandøren ikke er berettiget. Dersom Leverandøren ikke skifter ut underleverandøren som den er forpliktet til å skifte ut, kan Kunden heve avtalen.

Før heving etter første ledd og før krav om utskiftning av underleverandør i annet ledd, skal Kunden vurdere den tid som er gått siden bruddet på konkurranseloven §§ 10 eller 11 ble begått, hvilke self-cleaning-tiltak som er iverksatt fra Leverandørens eller underleverandørens side og eventuelt andre momenter som kan ha betydning for vurderingen av om hevingen eller utskiftningen er forholdsmessig. Dersom bruddet på konkurranselovgivningen direkte har rammet eller berørt Kunden, vil heving alltid anses å være forholdsmessig.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

#### **4.8 KUNDENS RETT TIL DOKUMENTASJON, INNSYN OG KONTROLL**

Dersom Kunden finner det nødvendig kan Kunden – eller den Kunden bemyndiger – gjennomføre nærmere undersøkelser for å avdekke avvik fra ethvert krav i kontrakten, i den utstrekning og på den måte Kunden bestemmer. Leverandøren skal i slikt tilfelle lojalt samarbeide, og fremskaffe all den dokumentasjon og informasjon Kunden krever, og gi Kunden tilgang til samtaler med Leverandørens ansatte og deres tillitsvalgte, på den måten Kunden krever. Kunden avgjør hvilke dokumenter og opplysninger Leverandøren skal fremlegge til dette formål.

For slik medvirkning har Leverandøren ikke krav på særskilt godtgjørelse utover dekning av dokumenterte utgifter.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

#### **4.9 FORSIKRING**

##### **4.9.1 ANSVARSFORSIKRING**

Leverandøren plikter å ha forsikringer som er tilstrekkelige til å dekke ethvert krav fra Kunden som følger av Leverandøren risiko eller ansvar etter denne avtalen innenfor rammen av alminnelige forsikringsvilkår. Denne forpliktelsen anses som oppfylt dersom Leverandøren tegner ansvars- og risikoforsikring på vilkår som anses som ordinære innenfor norsk forsikringsvirksomhet.

##### **4.9.2 YRKESKADEFORSIKRING**

Leverandør skal på forespørsel dokumentere at alle arbeidere som utfører kontraktsarbeid i Norge under denne kontrakten, er dekket av yrkesskadeforsikring. Brudd på bestemmelsen kan påberopes av både Kunden og den enkelte ansatte som grunnlag for erstatning overfor Leverandøren. Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

#### **4.10 KRAV OM BETALING MED ELEKTRONISK BETALINGSMIDDEL**

All betaling Leverandøren foretar i forbindelse med utførelsen av kontraktsarbeid for Kunden skal betales med elektronisk betalingsmiddel.

Alvorlige brudd på denne bestemmelsen gir Kunden rett til prisavslag tilsvarende betalingen.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

## **5 LEVERANSENS EGENSKAPER, MANGLER M.M.**

### **5.1 GENERELT**

Leveransen er den eller de varer og/eller tjenester som Leverandøren har påtatt seg å levere til Kunden i kraft av Kontrakten.

Leveransens innhold beskrives i konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel sammenholdt med Leverandørens tilbud, samt etterfølgende endringsavtaler.

Leveransen skal være fagmessig utført, dokumentert og/eller kontrollert av kvalifisert og autorisert personell der dette kreves eller er bransjestandard.

Leveransen skal oppfylle og være i henhold til alle relevante offentligrettslige krav, herunder i lov, forskrift, rundskriv, veiledninger, retningslinjer eller annet. Avvik fra dette må være skriftlig avtalt for å kunne påberopes. Leverandøren skal på Kundens anmodning legge frem dokumentasjon på at alle offentligrettslige krav er oppfylt.

I den grad det for Leveransen eksisterer allmenne eller bransjemessige krav, anbefalinger, «Best practise», veiledninger, retningslinjer e.l. for miljø- og/eller klimamessig gjennomføring eller resultat skal disse oppfylles. Avvik fra dette må være skriftlig avtalt for å kunne påberopes. Leverandøren skal på Kundens anmodning legge frem dokumentasjon på at alle slike krav/anbefalinger osv. er oppfylt.

### **5.2 LEVERANSENS EGENSKAPER**

Leveransens egenskaper skal være i samsvar med de krav til art, mengde, kvalitet og øvrige egenskaper som følger av Kontrakten.

Dersom annet ikke følger av Kontrakten, skal Leveransen:

- passe for de formål som tilsvarende vare og/eller tjeneste vanligvis brukes til,
- passe for et bestemt formål som Leverandøren var eller måtte være kjent med da Kontrakten ble inngått, unntatt når forholdene viser at Kunden for så vidt ikke bygde på Leverandørens sakkunnskap og vurdering eller ikke hadde rimelig grunn til å gjøre det, samt
- ha egenskaper som Leverandøren har vist til ved å legge fram prøve, modell, eksempel, eller tilsvarende.

### **5.3 OPPLYSNINGER OM EGENSKAPER OG BRUK**

Leveransen skal svare til opplysninger som Leverandøren gir i sin markedsføring eller ellers har gitt om den, dens egenskaper eller bruk, og som kan antas å ha innvirket på kjøpet.

Reglene i første ledd gjelder tilsvarende når Leveransen ikke svarer til opplysninger som noen annen enn Leverandøren har gitt på Leveransens eventuelle innpakning, i annonse eller annen markedsføring på vegne av Leverandøren eller tidligere salgsledd. Dette gjelder ikke dersom Leverandøren verken visste eller burde ha visst at opplysningen var gitt.

Reglene i første og annet ledd gjelder ikke når opplysningen i tide er rettet på en tydelig måte.

## **5.4 TID OG STED FOR LEVERING**

### **5.4.1 OVERORDNET**

Leveransen skal leveres til avtalt leveringstid og leveringssted.

Dersom leveringstid ikke er uttrykkelig avtalt, skal Leveransen leveres innen rimelig tid sett i lys av hva som er kontraktens formål og hva som er vanlig bransjestandard.

Dersom leveringssted ikke er uttrykkelig avtalt påligger det Leverandøren å kontakte Kunden og avklare dette, slik at Leveransen ikke av denne grunn blir forsinket.

Levering før avtalt leveringstid skjer for Leverandørens risiko og regning med mindre Kunden skriftlig har samtykket til slik levering.

### **5.4.2 MONTASJE OG FUNKSJONSPRØVER**

Dersom Leveransen gjelder varekjøp og det er avtalt at Leverandøren skal utføre montasje, eller at det i forbindelse med levering skal foretas kontroll, godkjenning eller funksjonsprøver, anses levering først skjedd når montasjen eller prøvene er ferdig utført og Kunden skriftlig har bekreftet at Leveransen er akseptert.

Dersom montasjen utføres etter en fast avtalt pris, omfatter denne, om ikke annet er avtalt, alle utgifter, herunder prøvedrift og idriftsettelse hvor dette må anses forutsatt.

### **5.4.3 LEVERINGSBETINGELSER VED VAREKJØP**

Gjelder Leveransen en vare, skal denne bringes fritt levert til avtalt leveringssted i henhold til INCOTERMS DDP. Med mindre annet er avtalt er leveringssted Kundens forretningsadresse. Risikoen går over på Kunden når varen er levert på leveringsstedet i samsvar med Kontrakten.

## **5.5 KUNDENS ONDE TRO, FORUNDERSØKELSE M.M.**

Kunden kan ikke gjøre gjeldende mangel som han kjente eller måtte kjenne til ved kontraktsinngåelsen.

Har Kunden før kontraktsinngåelsen undersøkt det som skal omfattes av Leveransen eller uten rimelig grunn unnlatt å etterkomme Leverandørens oppfordring til å undersøke dette, kan Kunden ikke gjøre gjeldende noe som han måtte ha oppdaget ved undersøkelsen, med mindre Leverandøren har handlet grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

Regelen i første og annet ledd gjelder tilsvarende når Kunden før kontraktsinngåelsen er gitt anledning til å undersøke en prøve, modell, eksempel, eller tilsvarende og mangelen angår en egenskap som skulle fremgå av denne/disse.

## **5.6 TIDSPUNKT FOR MANGEL**

Ved bedømmelse av om Leveransen har en mangel, skal det tidspunktet da risikoen går over på Kunden legges til grunn, selv om mangelen først viser seg senere. Gjelder Leveransen tjenester, skal tidspunktet da tjenesten ble levert legges til grunn for mangelsbedømmelsen.

Leverandøren svarer også for mangel som oppstår senere dersom den skyldes kontraktsbrudd fra hans side. Det samme gjelder dersom Leverandøren ved garanti eller på annen måte har påtatt seg ansvar for at Leveransen vil ha angitte egenskaper i et tidsrom etter leveringen.

## **6 KUNDENS KRAV VED KONTRAKTSBRUDD FRA LEVERANDØRENS SIDE**

## **6.1 FORSINKELSE OG SANKSJONER VED FORSINKELSE**

### **6.1.1 OVERORDNET**

Det foreligger forsinkelse dersom Leveransen ikke blir levert eller blir levert for sent på avtalt leveringssted, eller det før leveringstidspunktet er klart at forsinket levering vil finne sted, og dette ikke skyldes forhold Kunden svarer for.

Har Leveransen slike mangler at den ikke kan benyttes til sitt formål, likestilles dette med forsinkelse.

Ved forsinkelse kan Kunden kreve oppfyllelse, dagmulkt, heving og erstatning samt holde avtalt vederlag tilbake.

### **6.1.2 RETT TIL OPPFYLLELSE**

Kunden kan fastholde kjøpet og kreve oppfyllelse med mindre det foreligger en hindring som Leverandøren ikke kan overvinne, eller oppfyllelse vil medføre så stor ulempe eller kostnad for Leverandøren at det står i vesentlig misforhold til Kundens interesse i at Leverandøren oppfyller.

Faller vanskene bort innen rimelig tid, kan Kunden kreve oppfyllelse når dette ikke etter den tid som er gått, vil være vesentlig mer tyngende eller få en annen karakter enn Leverandøren kunne forutse, eller det for øvrig vil være urimelig å kreve oppfyllelse.

### **6.1.3 FORESPØRSEL**

Dersom Leverandøren spør om Kunden tross forsinkelsen ønsker å motta Leveransen, eller underretter Kunden om at Leveransen vil kunne leveres innen en angitt tid, men Kunden ikke svarer innen rimelig tid etter at han har fått meldingen, kan Kunden ikke heve dersom oppfyllelse skjer innen den tid som er angitt.

### **6.1.4 DAGMULKT**

Blir ikke Leveransen levert i henhold til avtalt tidspunkt, foreligger det forsinkelse fra Leverandøren som gir Kunden rett til dagmulkt regnet fra dagen Leveransen skulle ha funnet sted. Dette gjelder likevel ikke så langt Leverandøren godtgjør at forsinkelsen skyldes hindring utenfor hans kontroll som han ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning ved kontraktsinngåelsen eller ha unngått eller overvunnet virkningene av.

Ved forsinkelse som angitt i første ledd begynner dagmulkt å løpe automatisk. Dagmulktens størrelse er 4 ‰ (promille) av kontraktssummen, eksklusive merverdiavgift, minimum kr. 1.000,-, pr. hverdag inntil levering finner sted.

Leverandørens samlede dagmulktsansvar er begrenset til 15 % av den totale kontraktssum. Ansvarsbegrensningen gjelder ikke dersom forsinkelsen har sin årsak i forsett eller grov uaktsomhet hos Leverandøren eller noen Leverandøren svarer for.

Hvis bare en del av den avtalte Leveransen er forsinket, kan Leverandøren kreve en nedsettelse av dagmulkten som står i forhold til Kundens mulighet til å nyttiggjøre seg den del av Leveransen som er levert.

Når forsinkelsen har vart så lenge at maksimal dagmulktbeløp er nådd, foreligger det vesentlig kontraktsbrudd.

Valg av dagmulkt skal ikke være til hinder for at Kunden i tillegg krever erstatning for å få dekket tap som viser seg å bli større enn det som dekkes av dagmulkten. Betalt dagmulkt skal gå til fradrag i erstatningen i den utstrekning den gjelder samme forhold.

### **6.1.5 HEVING**

#### *6.1.5.1 OVERORDNET*

Kunden kan heve Kontrakten når forsinkelsen medfører vesentlig kontraktsbrudd.

Kontrakten kan også heves dersom Leverandøren ikke leverer innen en rimelig tilleggsfrist for oppfyllelse som Kunden har fastsatt.

Kunden kan ikke heve mens tilleggsfristen løper, med mindre Leverandøren har varslet at han ikke vil oppfylle innen fristen.

#### *6.1.5.2 TILVIRKNINGSKJØP*

Gjelder Leveransen en vare som skal tilvirkes særskilt for Kunden etter hans spesifikasjoner eller instruks, og kan Leverandøren derfor ikke uten vesentlig tap disponere varen på annen måte, kan Kunden bare heve dersom forsinkelsen medfører at hans formål med kjøpet blir vesentlig forfeilet.

#### *6.1.5.3 FRIST FOR Å HEVE*

Er Leveransen levert for sent kan Kunden ikke heve Kontrakten, med mindre han gir Leverandøren melding om kravet innen rimelig tid etter at han fikk vite om forsinkelsen.

Kunden har likevel kravet i behold dersom Leverandøren har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

### **6.1.6 ERSTATNING**

Kunden kan kreve erstatning for det tap han lider som følge av forsinkelse fra Leverandørens side. Dette gjelder likevel ikke så langt Leverandøren godtgjør at forsinkelsen skyldes hindring utenfor hans kontroll som han ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning ved kontraktsinngåelsen eller ha unngått eller overvunnet virkningene av.

Beror forsinkelsen på tredjemann som Leverandøren har gitt i oppdrag helt eller delvis å oppfylle Kontrakten, er Leverandøren fri for ansvar bare om også tredjemann vil være fritatt etter regelen i første ledd. Det samme gjelder om forsinkelsen beror på en underleverandør som Leverandøren har brukt, eller på noen annen i tidligere salgsledd.

Leverandøren er ansvarsfri så lenge hindringen virker. Faller hindringen bort, kan ansvar gjøres gjeldende dersom Leverandøren da plikter å oppfylle, men ikke gjør det. Krav på erstatning omfatter Kundens fulle tap, herunder men er ikke begrenset til, utlegg, prisforskjell, tapt fortjeneste, andre indirekte tap, samt Kundens merkostnader med å iverksette ny anskaffelse i tråd med regelverket for offentlige anskaffelser, herunder å benytte eksternt bistand til dette.

## **6.2 OPPLYSNINGSPLIKT OM HINDRING**

Hindres Leverandøren i å oppfylle Kontrakten til rett tid, skal han varsle Kunden om hindringen og dens virkning på muligheten for å oppfylle. Får Kunden ikke slikt varsel innen rimelig tid etter at Leverandøren fikk eller burde fått kjennskap til hindringen, kan Kunden kreve erstattet tap som kunne vært unngått om han hadde fått meldingen i tide.

### **6.3 KUNDENS UNDERSØKELSE ETTER LEVERING**

Etter levering skal Kunden så snart han etter forholdene har rimelig anledning til det, undersøke Leveransen slik eventuell god skikk tilsier og under hensyntaken til Kundens kompetanse gjeldende Leveransen.

### **6.4 MANGLER OG SANKSJONER VED MANGLER OG ØVRIG MISLIGHOLD**

#### **6.4.1 OVERORDNET**

Dersom det foreligger en mangel og denne ikke skyldes Kunden eller forhold på hans side, kan han kreve avhjelp, prisavslag, heving og erstatning, samt holde kjøpesummen tilbake. Kundens rett til erstatning faller ikke bort ved at han gjør gjeldende andre krav eller ved at disse ikke kan gjøres gjeldende.

Ved kontraktsbrudd fra Leverandørens side som ikke regnes som mangel eller forsinkelse, gjelder reglene om mangler så langt de passer.

#### **6.4.2 REKLAMASJON**

Kunden taper sin rett til å gjøre en mangel gjeldende dersom Kunden ikke innen rimelig tid etter at han har oppdaget eller burde ha oppdaget den, gir Leverandøren melding som angir hva slags mangel det gjelder. Denne fristen er likevel aldri kortere enn seks måneder fra Kunden oppdaget eller burde ha oppdaget mangelen.

Dersom Kunden ikke reklamerer innen ett år etter den dag da Leveransen ble levert, kan han ikke senere gjøre mangelen gjeldende. Dette gjelder likevel ikke dersom Leverandøren ved garanti eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler utover dette tidsrommet.

#### **6.4.3 KRAV PÅ RETTING OG OMLEVERING (AVHJELP)**

##### **6.4.3.1 OVERORDNET**

Kunden kan kreve at Leverandøren uten ugrunnet opphold og for egen regning retter mangelen dersom dette kan skje uten å volde Leverandøren urimelig kostnad eller ulempe. Dersom Leveransen som mangelen knytter seg til gjelder en vare, kan Leverandøren isteden foreta omlevering.

Videre kan Kunden kreve omlevering når Leveransen som mangelen knytter seg til gjelder en vare, og mangelen er vesentlig. Dette gjelder ikke dersom det foreligger hindring eller misforhold som nevnt i punkt 6.1.2. Omlevering kan heller ikke kreves når Leveransen gjelder en vare som foreligger ved kjøpet og har slike egenskaper at den ut fra partenes forutsetninger ikke med rimelighet kan erstattes med en annen.

Oppfyller ikke Leverandøren sin plikt til å rette eller omlevere, kan Kunden kreve erstatning for sine forsvarlige utgifter ved å få mangelen rettet.

##### **6.4.3.2 MELDING OM KRAV PÅ RETTING ELLER OMLEVERING (AVHJELP)**

Kunden taper sitt krav på retting eller omlevering dersom han ikke varsler Leverandøren om kravet sammen med reklamasjonen etter eller innen rimelig tid deretter. Kunden har likevel kravet i behold dersom Leverandøren har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

##### **6.4.3.3 LEVERANDØRENS RETT TIL RETTING ELLER OMLEVERING (AVHJELP)**

Selv om Kunden ikke krever det, kan Leverandøren for egen kostnad rette mangelen eller, hvis Leveransen gjelder en vare, foreta omlevering, når dette kan skje uten vesentlig ulempe

for Kunden og uten risiko for at Kunden ikke får dekket sine utlegg av Leverandøren. Leverandøren har ikke rett til å foreta mer enn to avhjelpsforsøk for samme mangel.

Dersom Leverandøren spør om Kunden vil godta retting eller omlevering, eller varsler Kunden om at han vil rette eller omlevere innen en angitt, men rimelig, tid, men Kunden ikke svarer innen rimelig tid etter at han har fått meldingen, kan Leverandøren foreta rettingen eller omleveringen innen den tid som er angitt.

Leverandøren kan ikke gjøre gjeldende at han ikke har fått anledning til å rette eller omlevere dersom Kunden har sørget for å få rettet mangelen, og/eller det etter forholdene ville være urimelig å kreve at han ventet på Leverandørens retting eller omlevering.

#### **6.4.4 PRISAVSLAG ELLER HEVING ETTER MANGLENDE AVHJELP**

##### **6.4.4.1 OVERORDNET**

Dersom retting eller omlevering ikke kommer på tale eller ikke blir foretatt innen fristene for dette, kan Kunden kreve prisavslag eller heve kjøpet.

##### **6.4.4.2 PRISAVSLAG**

Har Leveransen mangel, kan Kunden kreve prisavslag slik at forholdet mellom nedsatt og avtalt pris svarer til forholdet mellom Leveransens verdi i mangelfull og kontraktsmessig stand på leveringstiden. Til dette formål skal det legges til grunn Kundens eget anslag av prisavslaget størrelse, med mindre Leverandøren kan dokumentere og klart sannsynliggjøre en annen størrelse.

#### **6.4.5 HEVING**

Kunden kan heve Kontrakten dersom mangelen medfører vesentlig kontraktsbrudd.

Som vesentlig kontraktsbrudd regnes blant annet, men ikke begrenset til, at Leveransen ikke oppfyller krav som i konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel var oppstilt som minstekrav e.l., samt om det i løpet av Kontrakten inntreffer forhold som etter anskaffelsesregelverket kunne medført avvisning av tilbudet.

Kunden kan likeledes heve Kontrakten dersom Leverandøren går konkurs eller blir insolvent.

Kunden kan også heve dersom Leverandøren ikke foretar retting eller omlevering innen en rimelig tilleggsfrist for oppfyllelse som Kunden har fastsatt. Kunden kan ikke heve mens tilleggsfristen løper, med mindre Leverandøren har sagt at han ikke vil oppfylle.

#### **6.4.6 ERSTATNING**

Kunden kan kreve erstatning for det tap han lider som følge av mangel ved Leveransen for så vidt Leverandøren ikke godtgjør at det forhold at Leveransen er mangelfull skyldes hindring som nevnt i punkt 6.1.6. Reglene ellers i punktene 6.1.6 og 6.2 gjelder tilsvarende.

Krav på erstatning omfatter Kundens fulle tap, herunder, men er ikke begrenset til, utlegg, prisforskjell, tapt fortjeneste, andre indirekte tap, samt Kundens merkostnader med å iverksette ny anskaffelse i tråd med regelverket for offentlige anskaffelser, herunder å benytte ekstern bistand til dette.

Kunden kan i alle fall og uten de øvrige begrensinger kreve erstatning dersom mangelen eller tapet skyldes grov uaktsomhet eller forsett fra Leverandørens side, eller Leveransen allerede på kontraktstidspunktet avvek fra det som er tilsikret av Leverandøren.

#### **6.4.7 FREMTIDIGE KONSEKVENSER VED KONTRAKTSBRUDD**

Brudd på Leverandørens plikter i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende informasjon.

### **7 KUNDENS PLIKTER**

#### **7.1 KUNDENS MEDVIRKNING TIL OPPFYLLELSE AV KONTRAKTEN**

Kunden skal yte slik medvirkning som det er rimelig å vente av ham for at Leverandøren skal kunne oppfylle sine plikter etter Kontrakten.

Dersom Kunden ikke kan motta Leveransen til avtalt tid, skal Kunden uten ugrunnet opphold varsle Leverandøren med beskjed om hvordan Leverandøren skal forholde seg. Dersom Leveransen gjelder en vare, plikter Leverandøren å dra omsorg for varen frem til levering kan finne sted. Uavhengig av om Leveransen gjelder en vare eller tjeneste, skal Kunden i tilfeller som nevnt i dette avsnitts første setning betale for Leveransen som opprinnelig avtalt, og erstatte Leverandøren de dokumenterbare og påviselige merkostnader han påføres som følge av endret leveringstid i den utstrekning disse anses rimelige.

#### **7.2 LEVERANDØRENS KRAV VED KONTRAKTSBRUDD FRA KUNDENS SIDE**

Dersom Kunden ikke betaler eller oppfyller sine øvrige plikter etter Kontrakten, og dette ikke beror på Leverandøren eller forhold på hans side, kan Leverandøren kreve erstattet påviselig og dokumentert direkte tap som følge av kontraktsbruddet.

Erstatningen er begrenset til et beløp som tilsvarer total kontraktssum. Denne begrensning gjelder ikke hvis Kunden eller noen Kunden svarer for har utvist grov uaktsomhet eller forsett. I slike tilfeller dekkes også påviselig og dokumentert indirekte tap.

### **8 VEDERLAG OG BETALING**

#### **8.1 VEDERLAG**

Vederlag for Leveransen fremgår av Leverandørens tilbud, eventuelt sammenholdt med Kundens konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel.

Med mindre annet fremkommer er alt vederlag oppgitt eksklusive merverdiavgift.

#### **8.2 REGULERING AV VEDERLAG**

Vederlaget er ikke gjenstand for regulering med mindre annet fremgår av Kundens konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel sammenholdt med Leverandørens tilbud.

#### **8.3 UTGIFTER OG REISER**

Med mindre annet fremgår av Kundens konkurransegrunnlag/tilbudsforespørsel sammenholdt med Leverandørens tilbud, inkluderer vederlaget alle Leverandørens nødvendige utgifter og kostnader i forbindelse med Leveransen, herunder alt materiale, innsatsfaktorer, arbeidstid, reisetid osv. Dette gjelder også ved regningsarbeider etter punkt 8.5.

Fakturerings-, administrasjonsgebyr og lignende aksepteres ikke.

#### **8.4 FAKTURERING OG E-FAKTURA**

Leverandørens faktura(er) skal spesifiseres og dokumenteres slik at den/de kan kontrolleres av Kunden. Ved regningsarbeider o.l., se punkt 8.5, skal det med faktura vedlegges spesifiserte timelister. Slik spesifisert timeliste skal minimum identifisere antall timer per dag/per person og komplett og spesifisert oppgave over alt materiale det faktureres for.

Faktura som ikke er tilstrekkelig spesifisert etter første ledd regnes ikke som mottatt, jf. punkt 8.6.

Faktura(er) skal være påført de referanser som Kunden til enhver tid krever, og den/de skal sendes til Kundens forretningsadresse, eller annen adresse som Kunden oppgir.

Fakturering skal skje med elektroniske fakturaer (e-faktura), dersom Kunden ønsker dette. Leveranse av e-faktura skal skje på den av Kunden eller Direktorat for økonomistyring (DFØ) sin til enhver tid valgte kommunikasjonsmetode. Ved endring av kommunikasjonsmetode vil Leverandøren bli varslet tre måneder før nødvendig endring finner sted.

Dersom ikke annet er avtalt kan fakturering først skje etter mottatt og godkjent endelig leveranse, med unntak for regningsarbeider, jf. punkt 8.5.

#### **8.5 BETALING ETTER MEDGÅTT TID (REGNINGSARBEID)**

Dersom Leveransen gjelder regningsarbeid o.l., skal dette drives rasjonelt og forsvarlig. Timepris for regningsarbeid skal i så tilfelle være avtalt. Er timepris ikke avtalt, skal gjengs pris for angjeldende type tjeneste/arbeid legges til grunn.

Leverandøren skal på forlangende gi et skriftlig estimat over honorar, utlegg og utgifter. Han skal uten ugrunnet opphold varsle Kunden hvis det er grunn til å anta at estimatet vil bli vesentlig overskredet.

Dersom ikke annet er avtalt, kan Leverandøren kreve fortløpende betaling for det regningsarbeidet som er utført i løpet av en kalendermåned. Betaling skjer på grunnlag av faktura og de spesifiserte oppgavene som sendes etter punkt 8.4.

Dersom Kunden mener at de spesifiserte oppgavene ikke stemmer med det som faktisk er utført, må han sende skriftlig varsel til Leverandøren innen 30 dager etter at han mottok faktura for dem. Varsler ikke Kunden innen fristen, legges oppgavene til grunn for oppgjøret. Dette gjelder ikke dersom oppgavene er uriktige som følge av grov uaktsomhet hos Leverandøren, eller dersom Kunden ikke forstod eller burde forstå at de spesifiserte oppgavene ikke stemmer med det som faktisk er utført.

Kunden er ikke avskåret fra senere å påberope seg at de totale kostnadene ved regningsarbeidet er blitt unødvendig høye på grunn av urasjonell drift eller annet uforsvarlig forhold.

Utgifter Leverandøren har hatt kan bare kreves refundert dersom det er skriftlig avtalt på forhånd.

#### **8.6 BETALINGSFRIST**

Kunden skal betale innen 30 dager etter mottatt faktura. Betaling innebærer ingen godkjenning av Leveransen.

## **8.7 TILBAKEHOLDSRETT**

Har Kunden krav som følger av Leverandørens kontraktsbrudd, kan Kunden holde tilbake så mye av vederlaget som vil sikre at han får kravet dekket.

## **8.8 BETALINGSMISLIGHOLD**

Ved forsinket betaling kan Leverandøren kreve forsinkelsesrente i henhold til lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

## **9 FORCE MAJEURE**

Skulle det inntreffe en ekstraordinær situasjon som ligger utenfor partenes kontroll som gjør det umulig å oppfylle plikter etter denne avtalen og som etter norsk rett må regnes som force majeure, skal motparten varsles om dette så raskt som mulig. Den rammede parts forpliktelser suspenderes så lenge den ekstraordinære situasjonen varer. Den annen parts motytelse suspenderes i samme tidsrom.

Motparten kan i force majeure-situasjoner bare heve avtalen med den rammede parts samtykke, eller hvis situasjonen varer eller antas å ville vare lenger enn 90 (nitti) kalenderdager regnet fra det tidspunkt situasjonen inntreffer, og da bare med 15 (femten) kalenderdagers varsel.

I forbindelse med force majeure-situasjoner har partene gjensidig informasjonsplikt overfor hverandre om alle forhold som må antas å være av betydning for den annen part. Slik informasjon skal gis så raskt som mulig.

## **10 SUPPLERENDE REGULERING VED VAREKJØP**

Ved varekjøp gjelder de alminnelige bestemmelsene i lov om kjøp av 13. mai 1988 nr. 27 (kjøpsloven) så langt ikke Kontrakten fastsetter avvikende bestemmelser. I de tilfeller Leveransen omfatter både vare- og tjenestekjøp, gjelder tilsvarende dersom vareleveransen utgjør den overveiende delen av Leverandørens forpliktelser, jf. kjøpslovens § 2 (2).

## **11 ENDRINGER**

Innenfor det som partene med rimelighet kunne forvente da Kontrakten ble inngått, har Kunden rett til å kreve kvalitetsmessige og/eller kvantitetsmessige endringer i Leveransen eller endret leveringstidspunkt. Krav om slike endringer skal fremsettes skriftlig. Leverandøren skal godskrives for dokumenterbare merkostnader han har ved iverksettelsen av slike endringer, samt for andre dokumenterbare direkte kostnader han påføres. Godskrivningens størrelse skal være i samsvar med det kostnads- og fortjenestenivå som Kontraktens priser for øvrig er basert på.

Dersom endringer medfører besparelser for Leverandøren, skal disse trekkes fra opprinnelig avtalt vederlag på tilsvarende måte.

Hvis partene er uenige om det beløp som skal godskrives eller fratrekkes opprinnelig avtalt vederlag som følge av slike endringer, skal Leverandøren likevel iverksette endringen uten å avvente den endelige løsningen av tvisten.

Under ingen omstendighet kan Kontrakten endres, dersom dette vil innebære en vesentlig endring som ikke er tillatt etter regelverket for offentlige anskaffelser. En slik vesentlig endring er ugyldig, selv om Kunden skulle ha samtykket, og selv om den består av flere mindre endringer sett samlet.

## **12 OPPSIGELSE VED LØPENDE TJENESTELEVERANSE**

Dersom Leveransen utgjør en løpende tjenesteleveranse eller rammeavtale, kan Kontrakten kostnadsfritt sies opp av Kunden ved 90 dagers skriftlig varsel, med mindre annet fremgår eller er avtalt.

## **13 BISTAND VED OPPHØR AV KONTRAKTEN**

Ved avslutning av Kontrakten, uansett årsak, skal Leverandøren som del av ytelsen, og uten ekstra vederlag, stille nødvendige tjenester til rådighet og medvirke til kompetanseoverføring og Kundens forberedelser til gjennomføring av ny anskaffelse av tilsvarende ytelse.

Medvirkningen skal særlig bestå av, men er ikke begrenset til, å utlevere all slik informasjon, statistikk med mer, som Leverandøren har tilegnet seg gjennom utførelsen av Kontrakten. Medvirkningen skal også bestå i å gjennomføre minst ett møte med Kunden med sikte på kompetanse- og erfaringsoverføring.

## **14 OPPHAVS- OG EIENDOMSRETT**

Eiendomsrett, opphavsrett og andre relevante materielle og immaterielle rettigheter til det som produseres i anledning, og resultater av Leveransen, tilfaller Kunden fortløpende etter hvert som det oppstår, med de begrensninger som følger av ufravikelig lov. Rettighetene omfatter også rett til endring og videreoverdragelse, jf. lov av 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven) § 68.

Leverandøren beholder rettighetene til egne verktøy og metodegrunnlag. Begge parter kan også utnytte generell kunnskap (know-how) som ikke er taushetsbelagt og som de har tilegnet seg i forbindelse med Kontrakten.

## **15 PERSONVERN OG DATABEHANDLERAVTALER**

Det påligger Leverandøren å sørge for at Leveransen utføres i tråd med de til enhver tid gjeldende personvernregler, jf. også punkt 5.1.

Dersom Leveransen fordrer at det inngås en databehandleravtale, og dette ikke er besørget av Kunden, påligger det Leverandøren å utforme forslag til slik, forelegge denne for Kunden og besørge at den inngås, før den aktuelle del av Leveransen påbegynnes.

Dette skal Leverandøren besørge uoppfordret og av eget tiltak. Eventuelt økonomisk tap Kunden måtte lide som følge av brudd på denne bestemmelsen, kan kreves erstattet fra Leverandøren.

## **16 OVERDRAGELSE AV KONTRAKTEN**

Kunden kan overdra sine rettigheter og plikter etter Kontrakten, helt eller delvis, forutsatt at Kunden kan godtgjøre at erververen har den økonomiske styrke som trengs for å kunne oppfylle Kundens forpliktelser etter Kontrakten.

Leverandøren kan ikke overdra eller pantsette Kontrakten, del av eller interesse i den, uten Kundens samtykke. Slikt samtykke skal ikke nektes uten saklig grunn.

Under ingen omstendighet kan Leverandøren overdra Kontrakten, dersom dette vil stride mot offentligrettslige regler, herunder regelverket for offentlige anskaffelser. En slik overdragelse er ugyldig, selv om Kunden skulle ha samtykket.

## **17 TVISTER**

Kontrakten skal i alle henseender reguleres av norsk lovgivning, og rettsvister vedrørende Kontrakten skal løses etter norske rettergangsregler.

Twist mellom Partene skal søkes løst gjennom forhandlinger. Oppnås ikke en løsning, skal saken henvises til ordinær domstolsbehandling.

Vedtatt verneting er Kundens forretningsadresse.